

TA'LIM TIZIMIDAGI ISLOHOTLARNING HUQUQIY ASOSLARI

Lutfiev Xamidjon Umidjon o'g'li

Farg'ona viloyati yuridik texnikumi 1-bosqich 30-23 guruh o'quvchisi

Annotatsiya: *Jamiyay rivojlanib taraqqiy etib brogan sari yangidan-yangi islohotlar amalga oshaveradi. Ta'lim tizimidagi islohotlar shular jumlasiga kiradi. Albatta bunday islohotlarni amalga oshirishda mamlakat qonunlari asosiy rol o'ynaydi. Quyida shu mavzu yoritilgan.*

Kalit so'z: *Konstitutsiya, qonun, huquqiy-me'yoriy hujjat, qaror, farmon.*

2023-yilning asosiy ijtomiy-siyosiy voqealigi shubhasiz bu 30-aprel sanasida bo'lib o'tgan O'zbekiston Respublikasining yangi Konstitutsiyaga oid referendum.

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasiya qo'shimcha va o'zgartirishlar kiritish masalasida takliflar so'ralganda 222 715 ta takliflar maxsus komissiyaga kelib tushgan bo'lin ularning 25 foizi yangi Konstitutsiya loyihasiga kiritilgan.

Konstitutsiyamiz belgilab berilgan tamoyil va qoidalar, uzoqni ko'zlagan maqsad va vazifalar, chuqur o'ylangan taraqqiyot strategiyasi va barcha sohalarida tub islohotlarni amalga oshirishga sharoit yaratib beradigan, O'zbekistonning rivojlanishi uchun omil bo'la olgan hujjatdir.

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi boshqa sohalar kabi ta'limga ham keng yo'l ochib beradi. Konstitutsiyaning 41-moddasi – Har kim bilim olish huquqiga ega. Bepul umumiy ta'lim olish davlat tomonidan kafolatlanadi. Maktab ishlari davlat nazoratidadir.

Yangi Konstitutsiya loyihasiga ta'limga oid moddalar ham kiritilgan bo'lib ular oldingi moddalardan tubdan farq qilish bilan bir qatorda ko'pchilik O'zbekiston fuqarolarini xursand qilgan jihat bu o'qituvcha va murabbiylarni sha'ni va qadr-qimmatini himoya qilinishini nazarda tutgan moddaning mavjudligi. 50-modda. Har kim ta'lim olish huquqiga ega. Davlat uzluksiz ta'lim tizimi, uning har xil turlari va shakllari, davlat va nodavlat ta'lim tashkilotlari rivojlanishini ta'minlaydi. Davlat maktabgacha ta'lim va tarbiyani rivojlantirish uchun shart-sharoitlar yaratadi. Davlat bepul umumiy o'rta ta'lim va boshlang'ich professional ta'lim olishni kafolatlaydi. Umumiy o'rta ta'lim majburiydir. Maktabgacha ta'lim va tarbiya, umumiy o'rta ta'lim davlat nazoratidadir. Ta'lim tashkilotlarida alohida ta'lim ehtiyojlariga ega bo'lgan bolalar uchun inklyuziv ta'lim va tarbiya ta'minlanadi. 51-modda.

Fuqarolar davlat ta'lim tashkilotlarida tanlov asosida davlat hisobidan oliy ma'lumot olishga haqli. Oliy ta'lim tashkilotlari qonunga muvofiq akademik erkinlik, o'zini o'zi boshqarish, tadqiqotlar o'tkazish va o'qitish erkinligi huquqiga ega. 52-modda. O'zbekiston Respublikasida o'qituvchining mehnati jamiyat va davlatni rivojlantirish, sog'lom, barkamol avlodni shakllantirish hamda tarbiyalash, xalqning ma'naviy va madaniy salohiyatini saqlash hamda boyitishning asosi sifatida e'tirof etiladi. Davlat

o'qituvchilarning sha'ni va qadr-qimmatini himoya qilish, ularning ijtimoiy va moddiy farovonligi, kasbiy jihatdan o'sishi to'g'risida g'amxo'rlik qiladi.

Uumumiy o'rta ta'lim bepul bo'lgan dunyodagi kam sonli davlatlardan biridir. Bu esa jamiyatda savodli aholi qatlamini ko'paytirish uchun xizmat qiladi. Shu sababli O'zbekiston aholi savodliligi bo'yicha dunyoda yetakchi mamlakatlar qatoriga kiradi. Shunday ekan ustoz va murabbiylarning davlat tomonidan homoya qilinishi hozirgi o'zgaruvchan dunyoda eng muhim omil deb hissoblyman.

Hozirgi kungacha xalq ta'limiga oid 87 ta, professional ta'limga oid 16 ta va oliy ta'limga oid 336 ta qonun hujjatlari qabul qilingan.

Bundan tashqari har bir qabul qilinayotgan huquqiy hujjatlarda ham ta'lim sohasiga urg'u beriladi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SH. Mirziyoyev tomonidan ilgari surilib hayotga tatbiq etilgan, 2017-yil 7-fevraldagi PF-4947-son "2017-2021-yillarda "O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha" harakatlar strategiyasi, 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son "2022-2026-yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi farmonlari buning yaqqol misoli bo'la oladi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev yangi O'zbekistonni qurish haqida gap ketganda inson omili, xususan yoshlarga yaratilayotgan imkoniyatlar va e'tiborga ko'p to'xtalib o'tadi, insonlar ongi va tafakkuridagi tub o'zgarishlarni alohida ta'kidlash zarurligini, ularning tevarak-atrofdagi sodir bo'layotgan voqealarga munosabati, ularga daxldorlik tuyg'usining o'sishi, siyosiy faolligi va fuqarolik pozitsiyasining mustahkamlanishi jamiyatimiz rivojlanishidagi muhim omil bo'lib, konstitutsiyamiz imkon bergan inson huquqlari va erkinliklari hamda manfaatlari mahsuli hisoblanadi.

Amaliyot shuni ko'rsatdiki, mamlakatimiz hayotining barcha jabhalarini isloh qilish va demokratlashtirish jarayoni Konstitutsiyamizning barcha tamoyillari va qoidalarini hayotga tatbiq etishni o'zining asosiy maqsadi qilib qo'ygan uzluksiz davom etadigan jarayondir, bu esa yurtimizning yanada gullab-yashnashiga, uning suvereniteti va mustaqilligini mustahkamlashga xizmat qiladi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 15-iyundagi aholini kasb-hunarga tayyorlash va monomarkazlar faoliyatini takomillashtirish chora-tadbirlari yuzasidan videoselektor yig'ilishida professional ta'limni yanada isloh qilish va uni reytingini oshirish masalalarida davlat rahbari bir qator takliflarni ilgari surdilar. Prezidentimizning ushbu takliflari hayotga tatbiq etilsa professional ta'lim tizimimiz jahon andozasi darajasiga ko'tariladi.

Jamiyatimiz rivojida muhim omil bo'lib xizmat qilayotgan va konstitutsiyamiz tamoyillariga to'liq mos keladigan islohotlar davom etmoqda. Prezidentimiz ta'biri bilan aytganda yangi renesansga yetishamiz. 2023-yilning 30-aprelida referendum muvoffaqiyatli o'tib yangi Konstitutsiya hayotga tatbiq etilsa albatta renesansga yetishish yo'limiz qisqaradi deb o'ylayman.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. “Oliy ta’lim muassasalarida ta’lim jarayonini tashkil etish bilan bog‘liq tizimni takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 31.12.2020-yildagi 824-son qarori.
2. O‘zbekiston Respublikasida “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Farmoni. 8.10.2019 y. PF-5847-son <https://lex.uz/ru/docs>
3. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, Toshkent, 2019, O‘zbekiston NMIU.
4. O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni, 23.09.2020.